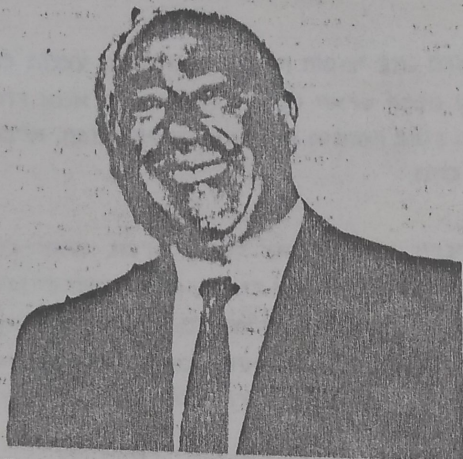
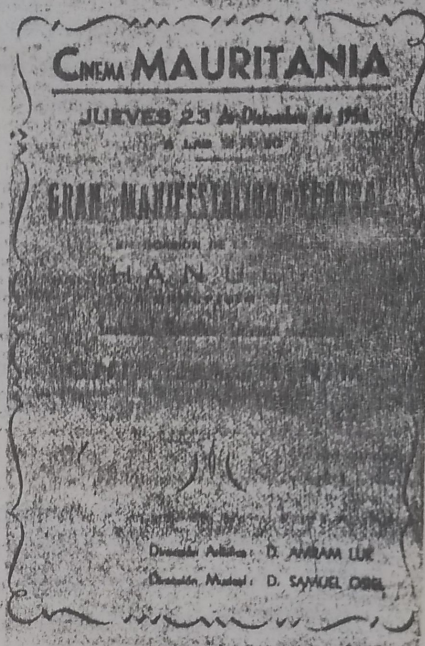

Jewish community
in Buenos Aires
Article by
Amram Louk

Don Amram Luck

NUEVO
MUNDO
ISRAELITA

SEMANARIO AL SERVICIO
DE LA COMUNIDAD
JUDIA DE VENEZUELA

NUEVO
MUNDO
ISRAELITA

Depósito LEGAL PP 70-0887

Año XIV Nº 663

Caracas, 9-16 de Febrero de 1957

10-17 de Shabat de 5747

NOTAS DE UN VIAJE

Amram Luck con rapidez y devoción

Cuando se habla de la historia de Israel, se cita a los gigantes que crearon y desarrollaron el país. Ben Gurion es una figura imponente, Dayán ya ha entrado en la leyenda, Beguin, Rabin y tantos otros son los personajes que el mundo conoce y admira. Pero Israel es el resultado de un colosal esfuerzo de centenares o de miles de hombres y mujeres que con su trabajo, con su esfuerzo y su sacrificio, hicieron posible ese prodigioso milagro que es la existencia de Israel.

En un reciente viaje a Israel tuve la oportunidad de reencontrarme con uno de esos personajes anónimos, anónimo sólo en cuanto que no son personajes cuyo nombre han saltado a los titulares de la prensa mundial o en los libros de historia. Su nombre: Amram Luck. Su origen: marroquí, nacido en Tánger. Le había conocido hace más de 35 años, siendo yo un joven dirigente sionista en Tánger y Amram "madrij" de un grupo juvenil sionista. Además era un excelente actor de teatro. Hizo su alá hace 31 años a los 22 años, junto con toda su familia. Es el primogénito de una familia de 7 hermanos. Recien llegados, son instalados, junto con 700 familias, en una "nueva ciudad, Bet Shemesh, a pocas kilómetros de Jerusalem. Es pretencioso hablar de ciudad, pues en ese momento Bet Shemesh era sólo un campo con barracas para acoger a los nuevos "olim".

La familia Luck toma posesión de una de esas barracas que tenían algo menos de 40 metros cuadrados y con un grifo de agua para varias familias y un baño en común. Sólo trabajan el padre y Amram, los demás hermanos deban acudir a la escuela.

Cómo trabajó para ganarse el sustento sólo hay uno: la construcción de carreteras. Aquí vamos al joven y al viejo Luck, acostumbrados a trabajos de oficina, agarrando pico y pala y a sudar bajo el sol inclemente. Sólo trabajan 10 días por mes, pues había que distribuir el único trabajo disponible entre todos. Muchos olim se deprimieron y se frustraron, otros abandonaron. Luck y su familia vivieron en ese esfuerzo su contribución a la construcción de su país, y con un gran sentido del humor, soportaron estas fatigas con optimismo. Me relató muchas anécdotas de ese difícil periodo. En-

Esos Héroes Anónimos

Aquiba Benarroch Laury

tre otras, me contaba, que tenían un contramaestre que le vigilaba el trabajo y llamaba la atención constantemente, porque desabr de trabajar don demasiada frecuencia para beber. Entonces, Amram hizo correr la voz a fin que se enterara el contramaestre, que él era un periodista español camuflado entre los "olim", que estaba allí para hacer un reportaje sobre la vida de los inmigrantes. Llevó un aparato fotográfico, vacío de películas, y continuamente hacía falsas tomas. Así solucionó su problema de poder descansar y beber a sus anchas, sin que le recriminaran en demasía.

Pasa algún tiempo y se organizan las primeras elecciones municipales en la ciudad. Un grupo de jóvenes olim marroquíes se proponen hacer una lista. Amram Luck es el único y mejor actor de todos, la encabeza y lleva a cabo una brillante campaña electoral, aunque tan pobre que tenían que escribir a mano los folletos de propaganda para distribuirlo entre los electores. Ganar esas elecciones y durante un tiempo es vice-presidente del concejo municipal. Años después gana las elecciones para alcalde de la ciudad y se mantiene en ese puesto durante 12 años, pues es reelegido constantemente.

La labor de Luck durante el largo periodo que ejerce la alcaldía de Bet-Shemesh es notable, pues se puede afirmar que fue el que creó y desarrolló la ciudad. Se preocupó de urbanizar la ciudad de forma brillante, construyendo calles, edificios para viviendas, parques, zonas de recreo, escuelas, jardines de infancia, centros deportivos, centros de entrenamiento, dispensarios, casas de ancianos, etc., en fin todo lo que necesita una ciudad moderna. Incluso un campo de fútbol. Pero lo más importante es que con su esfuerzo y trabajo personal consiguió que se establecieran en Bet-Shemesh industrias y comercios para dar trabajo a la población. Hoy funciona una importante fábrica de aviación, y decenas de fabricas que dan ocupación a la mayoría de los habitantes de la ciudad.

Bet-Shemesh es hoy una ciudad de más de 20.000 habitantes. Con calles, edificios y quintas bellísimas. A la entrada de la ciudad han conservado algunas de las viejas barracas en las que

vivieron los primeros olim, como un homenaje a esos esforzados pioneros que crearon la ciudad. Pasé una tarde con Amram Luck y su familia. Vive en una "pequeña" que él que construyó con sus propias manos. A medida que la familia crecía, construían nuevas habitaciones para alojar a los 6 hijos que llene en su matrimonio. Describir la emoción de esas horas pasadas con la familia Luck no es fácil. Tanta sencillez, pero tanto calor humano, tanta bondad y dulzura, tanta cordialidad y simpatía, llega hasta lo más profundo de uno mismo. Mientras estuve con ellos, pensé en el calibre y en la categoría de seres humanos que poseen estos hombres y mujeres. El mejor calificativo que se le podría dar es el de creadores de pueblos. Y qué personalidad hay que poseer, qué mística, qué ideales, qué fuerza interior, qué desprendimiento y generosidad, para dedicar así su vida a los demás.

A la idea de hacer una nación y ayudar a prosperar a sus conciudadanos. Sin esperar otra recompensa que el deber cumplido, el ideal alcanzado. En un mundo en el que predominan de forma tan brutal el egoísmo, la sed de bienes materiales, es alentador que existan estos seres excepcionales que con su vida y su esfuerzo son ejemplo vivo de humanismo, de solidaridad y de fraternidad.

Hace unos años la televisión israelí realizó un reportaje sobre la vida y la obra de Amram Luck durante los 12 años que ejerció la alcaldía de Bet-Shemesh y fue un héroe nacional aclamado con el mismo entusiasmo que se honra a los héroes militares. Pero Amram continúa siendo el hombre sencillo y humilde, de siempre. Respetado y querido por sus conciudadanos, lo es especialmente por las grandes personalidades políticas del país, que reconocen en él un símbolo vivo de la fuerza y la vitalidad del Judaísmo. No hay duda que a mi estimado amigo Amram Luck le espera un brillante futuro en la política de Israel. Ojalá le den la oportunidad de mostrar su capacidad a nivel nacional. Puesa una voluntad y un idealismo tanaz se une una preparación intelectual, científica y moral importantes que harían de él un dirigente político de gran talla. Tengo la esperanza que así será.

מעבר למעטה עבה של עננים שחורים, פורצים מידי פעם קרני שמש זותרות המזכירות לנו בעליל כי במאבק השמש תגבר. האור עולה ומתפשט ללא הפוגה על פני צללים רבים שנמחקים חיש מהר. התקווה חזקה, נמרצת וסוחפת יותר מחררי יאוש קודרים ומאימים.

מדינת ישראל היא עובדה קיימת ! עם ישראל חי ונושם ! ירושלים נצחית !

40 שנה חלפו כהירף-עין. 40 שנה הלכו אבותינו במדבר דרך מי מריבה עד ים סוף, עד לבוא הערבה, לארץ היעודה. משה ואהרון וכל הדור ההוא לא זכו להיכנס לארץ. אנחנו, שנולדנו וחינו בארצות נכר זכינו לעלות וגם להגשים מאוויים יהודיים וציוניים.

שני זקמי אנוש חברו יחד למימוש של חלום, בעת החדשה. זרם החלוצים המרדניים מהמערב שקראו תגר נגד מסורת אבות והשתחררו מכבלי הגלות המשעבדת, וזרם נושאי הכיסופים המשיחיים לירושלים הבנויה של יהודי המזרח: "ותחינה עינינו בשובך לציון ברחמים".

עלינו, נפגשנו, התכתשנו, נלחמנו, רעבנו, שבענו, חתמרמרנו, צחלנו והנה צועדים אנו קדימה ביחד לקראת גורלנו המשותף: גורל חזור, גורל המדינה, גורל העם היהודי.

בחודש-אוגוסט 1956, בהפליגנו על האניה "נגבה" ממרסיי שבצרפת לכוון ארץ ישראל, לא עמדנו על המיקח ולא התעקשנו נוכח שידולי פקידיו הסוכנות שליוו אותנו בהפלגה. "רמלה" נרשם בתעודת העולה של אבי ז"ל, אז היה בן 52 שנה. אחרי יומיים, נמחקה המילה "רמלה" ובמקומה התנוססה המילה "הר-טוב", קרוב לירושלים. "ירושלים", הרים סביב לה, ו"ה" סביב לעמק" מלמל אבי ז"ל. "הר-טוב" אות מבשר טוב. הקרבה הגאוגרפית לירושלים חסמה כל רצון לשאול על פרטים נוספים, תנאי מחייה, תעסוקה, חינוך, תרבות, אולפן... אלה הן בדותות החיים אל מול ירושלים ! מה יכול לעמוד נוכח ירושלים ? הכל מחוויר לעומת ירושלים ! האמת היא שכל בני המשפחה נדבקים חיינו בהתלהבות היהודית והציונית שספגנו בבית ! הנה אנו עולים לארצנו - מולדתנו כדי ליטול חלק בשותפות. ידענו מראש כי דרכנו החדשה לא תהיה סוגה בשושנים אבל ידענו גם שאל לנו לעסוק בהשוואות על תנאי כלכלה ורווחה בין הארץ לבין הגולה.

אבי ז"ל היה בעל מכולת קטנה, אני עבדתי כמזכיר בחברת אינפורט-אקספורט בבעלות לאון בנגואליד ז"ל, נשיא חקמילה היהודית בטנג'יר. לוסי, אחותי הבכירה עבדה כמדפיסה-קצנ'נית בחברה אמריקאית. אלגריה, צעירה ממני, עסקה בכתבנות ובהנהלת חשבונות בחברת בנייה איטלקית. שתי אחיותי האחרות, ביבה ופרלה, נישאו והיגרו לקנדה עם בעליהן ומשפחתן.

רחל, אימנו, עקרת בית, אשת חיל, סמל של אהבה, חריצות, אומץ לב ומסירות, באה לעזרת פרנסת המשפחה, בעת הצורך,

בשעות משבר ודוחק, כתופרת בבית. באיזו גאווה מופגנת היינו כל בני המשפחה, לובשים פרטי לבוש שהיא תפרה לנו כמו ידיח!

חכם מכל אדם כתב "צופיה חליכות ביתה ולחם עצלות לא תאכל" משפט מפתח שראוי לקושרו לדמותה של אמא רחל שתאריך ימים בטוב ושנותיה בנעימים ! משפחה ענפה, ארבע בנות ושלושה בנים.

כשהודעתי לחבריי שאני מתעתד לעלות ארצה, צחקו לי, בצחוק רם שהדיו מהדהדים עדיין באוזני: פשוט, חשבו כי אני מספר להם בדיחה. ברור כי היינו צריכים לשמור בסוד את דבר עלייתנו ארצה, ביודענו את האופי המחתרתי של פעולת העליה בטנג'יר, לכן, לא היתה לי ברירה אלא להיפרד מחבריי סמוך מאד למועד עזיבתנו את העיר.

שהינו כחודש ימים בגברלטר וכחודשיים במחנה עולים במרסיי, עד שבשעה טובה הפלגנו.

הגענו להר-טוב, מעברת פחונים, רחבת ידיים, ששכנה באזור הצפוני של בית שמש דהיום. המעברה: מראה קשה, נוקשה, ים של פחונים, צפופים, צמודים, חום אימי, סידורים ראשוניים, תורים ארוכים, תורים בכל מקום, טפסים, חתימות, חום אימים, מפגש ראשון עם אותה גברת בירוקרטיה המוסיפה ללוות את צעדינו עד ימינו אלה. התקהלות המונית בפתחו של "צריף הסוכנות", המשרד הראשי, לב המעברה, עורק ראשי שממנו ואליו זורם דם העולים. מבטים סקרניים, אנשים עליזים, בנים, בנות, ילדים, תינוקות, תסיסת נעורים. אבי היה בהלם, אימי מזועזעת. אני צוחק ומתלוצץ על כל דבר, צחקתי עד לדמעות. הדבקתי את כולם... הצלחתי...!

חוויה קשה, בלתי נשכחת ! חוויה מרתקת ! אז הבנתי לעומק את האמרה העממית "ארץ ישראל נקנית ביסורים" ! מהיום הראשון, פגשתי בסעדיה טרוז'מן ז"ל שהכיר אותי מטנג'יר ושומר לי בתדהמה: "איך אתה הגעת להנה? לא ירחק היום ותהיה ראש העיר". צחקתי בקושי ידעתי להוציא משפט שלם בעברית.

התורים של דורשי העבודה בלשכת העבודה היו הכי ארוכים וצפופי אדם, שהיה לי זמן די והותר כדי לעיין במילון עברי-צרפתי של אברהם אלמליח שמצוי היה תמיד מתחת לבית השחי. כשהיינו מגיעים סוף סוף ליד האשנב היינו מקבלים בכעס עצור ובהכנעה את דבר הפקיד: "רק איש אחד במשפחה זכאי לעבוד, תחליטו, או אתה או אביך".

השמש היכתה ללא רחם, על הכביש המוביל לירושלים, בסביבות שער הגיא, לעבוד בסיקול אבנים עם מכוש וטוריה בחודש אוגוסט 1956, לא היה מן התענוגות הגדולים ביותר, מה גם שרק תמול שלשום ישבת כמו מלך במשרדך המאוורר: שיעור מאלף בכושר העמידה. לקראת מבחנים עתידיים:

עבודות יעור בקק"ל, בניה, סבלות, הוראה, הנהלת חשבונות, פקיד בנק, פוליטיקה.

בצריף גדול ומאורך על יד הצרכניה, לא הרחק מצריף הסוכנות, ששימש כבית כנסת, בילינו את השבת הראשונה. אבי ז"ל בהופעתו המרשימה בלט בקרב הקהל... איש נשוא פנים, רחב כתפיים, סומק בריא על לחייו, לא הרשה לעצמו לבקר בבית הכנסת כדרכם של אנשים אחרים, בחולצה משרוולת. תנאי מזג האוויר, שמש לוהטת וחום מחניק לא הכניעוהו. חליפה, עניבה ומגבעת שיוו לו דמות מהודרת ואצילת: כזה היה פיזית ורוחנית כאחד. יהיה זכרו ברוך!

אחותי אלגריה עבדה בכותנה. אחי דוד הצעיר, חלה בקדחת הטיפוס ואושפז בירושלים. אני הייתי משכים קום בבוקר כמעט בחשיכה בטרם עלות עמוד השחר, ומפנה פעמי לעבר צריפי השירותים והמקלחות, מרחק כ-30 מטר מצריף המגורים, נהגתי לצאת חזה חשוף, כי בגיל 24 אתה מאמין כי שריד החזקים מסוגלים לעמוד מול כל מבחני הטבע. "לא יקרה לי מאומה" עניתי לאמי הדואגת: "באזור הסטורי זה בין צרעה ואשתאול, מחוז לידתו של שמשון הגבור" אחרי כשבוע ימים פקדה אותי דלקת ראות חריפה! עיני היו נפוחות מעשו עששית חנפס שדלקה עד לשעה מאוחרת בלילה: רציתי, בתיאבון שלא יודע שובעה, לגמור אחת ולתמיד עם הספרים המפורסמים של הימים ההם: "אלף מילים א", "אלף מילים ב"... להשתחרר מהשפות הזרות השגורות בפי והחוסמות דרכי חשיבה מסודרים אל נבכי השפה העברית. לילה, לילה, ניהלתי מונולוגים שקטים בשפה החדשה, עמוק אל תוך חלילה,

בחודש אוגוסט עלינו, בחודש דצמבר שימשי כמורה להנחלת הלשון לעולים החדשים שהגיעו מאירופה ומצפון אפריקה. לא הפסקתי לעבוד עבודה פיזית. אבי ז"ל עבד 5 שעות ביום בגן בעיר. התנאים החדשים לא פגעו באהבתו לארץ, רגשותיו הציוניים לא פחתו ולא נפגמו. נהפוך הוא, כולנו היינו שלמים עם המעשה הגדול של עליה לארץ... לגולה לא נחזור יותר!

דוד אחי חקטן אז בן 14 סירב בעקשנות להיקלט במוסד חינוכי כלשהו. הוא רצה ליטול חלק באחריות פרנסת המשפחה כולה. הוא רצה להוכיח לי שגם הוא גיבור שאינו נרתע מקשיי החיים. צעקנו, רבנו... השתכנע והלך ללמוד... היום הוא בעל תואר שני מאוניברסיטת ירושלים ומרצה ללשון במכללה למורים. משה אחי, צעיר ממני, הוצרך לעזוב את קיבוץ יבנה והצטרף אלינו לעזרת המשפחה. הוא עבד קשה כטפסן בבנין.

על המשך דרכי, הרי הדברים כתובים בספר הזכרונות של בית-שמש וקורותיה. ב-1959 נבחרתי לסגן ראש המועצה, אחראי לחינוך ולנוער. באוגוסט 1967, כשחזרתי משירות מילואים במלחמת ששת הימים, נבחרתי לראש המועצה המקומית בית-שמש וכיהנתי ברציפות עד לחודש נובמבר

1978

להיות שותף פעיל בהפיכת מעברה לעיר ואם בישראל, הוא דבר המקנה חוויה שתישאר חרוטה לעד על לוחות החוויה הציונית והיהודית של אותו צעיר מטנג'יר שעלה ארצה בגיל 24.

כאמור התנאים במעברה היו קשים ולעיתים ללא נשוא, אבל תחושת שותפות גורל, אחדות המעשה, המאמץ הפיזי, האקלים של רוממות רוח, בן-גוריון הדמות היא שחזכרה לנו את "דוד מלך ישראל", הצעירים הלוזשים מדי צה"ל בגאווה נלהבת, שלילת הגלות, הוקעת היורדים החלשים, ימי בראשית שהעלו בדמיונו כי "בחיפזון יצאנו ממצרים" כל אלה בצירוף חוויה נוספת נטעו בלב רבים תקווה, אהבה והומור. צלקות מצלקות שונות הותירו אות ורישום בלב עולים רבים. אחרים, כל אחד לפי תפיסתו, השכלתו, אופיו ומבנהו הרוחני, דיו רב נשפך לכל עבר, חלק בחינת "מחלוקת לשם שמיים" או "מחלוקת לשם ליבוי יצרים" וחלק בחינת "כתיבת היסטוריה לשמה".

אין טעם, בשורות אלה, לעמוד על כך, גם סמוך למעמד חר סיני נתגלתה תופעת מעשה העגל, שגרם לשבירת לוחות הברית. אבל הלוחות השניים ניתנו. משה קיבל אותם והתרבות האנושית אימצה אותם, כאידיאל וכרעיון לדורות, עם ישראל הפך לנושא הדגל. מחיר כבד שילמנו ומשלמים עדיין על רקע "אתה בחרתנו מכל העמים ורצית בנו".

העליה ההמונית מאירופה ובמיוחד יוצאי עדות המזרח אשר הופנו למעברות, לערי פיתוח, למושבים ולערי שדה רשמו פרק מזחיר בתולדות העם היהודי ובמולדתו המתחדשת.

מורשה זאת, למצוקותיה, מעלותיה, סבלותיה, רצופת אומץ לב, מסירות, דביקות והיאחזות בקרקע ללא מורא וללא רתיעה, היא איפופייה רבת עלילות הראויה לפרא ולחדליק דמיונו של הדור הצעיר יוצא חלציהם של העולים החדשים ההם אשר מילאו את הארץ בהמוניהם. פרק בחיי האומה, לתהילה, לשם ולתפארת!

מי יתן ונזכה שוב לחזיון עליה כזה, לחידוש ימינו כקדם, להחזרת עטרת החלוציות על מכונה, לרוממות גאוות יחידה בגרוננו, לעידן שבו "נהגה תורת ישראל הציונית והחומניזם היהודי יומם ולילה" ושנצליח בניסיונו להעמיד את ערך האדם במרכז חווייתו הלאומית!

מתי יחזרו ימים כאלה?

סיפורי הקצר והמקוטע, הוא אחד מיני אלף מיני רבבות, שזור זיעת אפיים, דמעה, דביקות ועמידה. הסיפור הזה שייך לכולנו, אנו שפרצנו בסערה מעבר לחומות הגלות המטמטמת לב יהודי. בנינו מדינה ונשאנו דגל של קוממיות ממלכתית, אחרי נודינו במדבר בתוהו לא דרך.

נשתחרר נא מהבכי שגרם לקברות התאוה במדבר, הבה
ונטעם את טעמו של מן המדינה "כצפיחית בדבש" ולא כטעמו
של "הלחם הקלוקל".

במלאת 40 שנה למדינה, הבה נישא עינינו אל ראש הפיסגה
ונראה את הארץ מלמעלה, נוהגונה ולא נמלנוטה, ולא
מהתהומות, ברוח נשגבה ולא ברוח נכאה.

הבה נחזור לעצמנו! אין דרך אחרת, אין מוצא אחר!

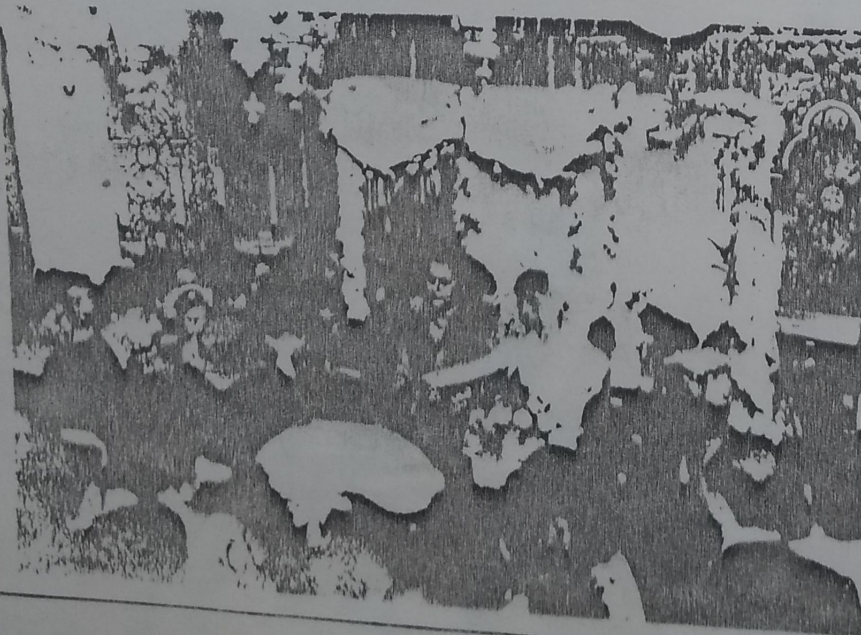
מי יתן תעצמות נפש כדי להשלים את המפעל היפה הזה
שהחל מפעם בלב ראשונים, דלי חומר ועתירי אמונה?

יהיה רצון שנרבה תושיה, חוכמה, תבונה ודעת כדי לחזק
ברכיים כושלות ולאמץ רוחו של עם קטן, עקשן, סרבן,
פרובלמטי, אבל עם גדול, עם סגולה, עם שבכוחו לחדש כנשר
נעוריו.

הבה נחזור לעצמנו!

EXPOSICION FOTOGRAFICA MABAT
Museo de la Diaspora

La puerta de la ciudad
(Murallas portuguesas)
Sra. A. Benhayon,
Durante el Viaje de Mabat
a Tanger

1953, la "Esnoga" de Nahon
en Tanger, (Boda A.N.)